85 години

Международна научно-практическа конференция

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА КОХЕЗИЯ ПРЕЗ XXI ВЕК – ТЕНДЕНЦИИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Том II

85 години

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

„Димитър А. Ценов" - Свищов

Международна научно-практическа конференция

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА КОХЕЗИЯ ПРЕЗ XXI ВЕК – ТЕНДЕНЦИИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

8-9 ноември 2021 г.

Том II

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА КОХЕЗИЯ ПРЕЗ XXI ВЕК – ТЕНДЕНЦИИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Свищов, 8-9 ноември 2021 г.

Посветена на 85 години от създаването
на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“

Сборник с доклади

ТОМ II

Международната научно-практическа конференция е организирана в изпълнение на проект №НФ-2-2021 „Устойчиво развитие и социално-икономическа кохезия през XXI век – тенденции и предизвикателства“, финансиран със средства по Наредба на МОН за насърчаване на научно-изследователската дейност

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2021

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ
Проф. д-р Марияна Божинова
Ректор на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ - председател
Проф. д. н. Борислав Борисов
Проф. д. н. Божидар Божинов
Проф. д-р Стоян Проданов
Доц. д-р Галина Чиприянова
Доц. д-р Здравко Любенов
Доц. д-р Иван Марчевски
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Катя Личева
Доц. д-р Людмил Несторов
Доц. д-р Марина Николова
Доц. д-р Пламен Петков
Доц. д-р Силвия Костова
Доц. д-р Христо Сирашки

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Румен Ерусалимов - *председател*
Проф. д-р Пенка Шишманова
Проф. д-р Стефан Симеонов
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Светослав Илийчовски
Доц. д-р Теодора Филипова
Гл. ас. д-р Асен Божиков

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ
Проф. д-р Любчо Варамезов - *председател*
Проф. д-р Анета Денева
Проф. д-р Атанас Атанасов
Проф. д-р Йордан Василев
Проф. д-р Красимир Шишманов
Проф. д-р Маргарита Богданова
Проф. д-р Пенка Шишманова
Проф. д-р Стефан Симеонов
Доц. д-р Александър Ганчев
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Румен Ерусалимов
Доц. д-р Светослав Илийчовски
Доц. д-р Теодора Филипова

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-2069-2 (print)
ISBN 978-954-23-2070-8 (online)

D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS – SVISHTOV

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND SOCIO-ECONOMIC COHESION IN THE 21ST CENTURY: TRENDS AND CHALLENGES

Svishtov, 8th - 9th November 2021

Dedicated to the 85th anniversary since the establishment of D. A. Tsenov Academy of Economics

Conference Proceedings

VOLUME II

The international scientific and practical conference has been organized as implementation of project SF-2-2021 "Sustainable Development and Socio-Economic Cohesion in the 21st Century: Trends and Challenges", financed with funds by Ordinance of the Ministry of Education and Science for encouraging scientific research

Tsenov Academic Publishing House
Svishtov
2021

PROGRAM COMMITTEE
Prof. Mariyana Bozhinova, Ph.D.
Rector of D. A. Tsenov Academy of Economics
Prof. Borislav Borissov, D.Sc.
Prof. Bozhidar Bozhinov, D.Sc.
Prof. Stoyan Prodanov, Ph.D.
Assoc. Prof. Galina Chipriyanova, Ph.D.
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov, Ph.D.
Assoc. Prof. Ivan Marchevski, Ph.D.
Assoc. Prof. Irena Emilova, Ph.D.
Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, Ph.D.
Assoc. Prof. Katya Licheva, Ph.D.
Assoc. Prof. Lyudmil Nestorov, Ph.D.
Assoc. Prof. Marina Nikolova, Ph.D.
Assoc. Prof. Plamen Petkov, Ph.D.
Assoc. Prof Silviya Kostova, Ph.D.
Assoc. Prof Hristo Sirashki, Ph.D.

ORGANIZING COMMITTEE
Assoc. Prof. Rumen Erusalimov, Ph.D., Chairman
Prof. Penka Shishmanova, Ph.D.
Prof. Stefan Simeonov, Ph.D.
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, Ph.D.
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, Ph.D.
Assoc. Prof. Svetoslav Iliychovksi, Ph.D.
Assoc. Prof. Teodora Filipova, Ph.D.
Head Asst. Asen Bozhikov, Ph.D.

EDITORIAL COMMITTEE
Prof. Lyubcho Varamezov, Ph.D., Chairman
Prof. Aneta Deneva, Ph.D.
Prof. Atanas Atanasov, Ph.D.
Prof. Yordan Vasilev, Ph.D.
Prof. Krasimir Shishmanov, Ph.D.
Prof. Margarita Bogdanova, Ph.D.
Prof. Penka Shishmanova, Ph.D.
Prof. Stefan Simeonov, Ph.D.
Assoc. Prof. Aleksandar Ganchev, Ph.D.
Assoc. Prof. Ventsislav Vassilev, Ph.D.
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, Ph.D.
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, Ph.D.
Assoc. Prof. Rumen Erusalimov, Ph.D.
Assoc. Prof. Svetoslav Iliychovski, Ph.D.
Assoc. Prof. Teodora Filipova, Ph.D.

The published materials have been reviewed. The authors are responsible for the content and layout of their papers, the opinions expressed, the data used and the sources cited.

ISBN 978-954-23-2069-2 (print)
ISBN 978-954-23-2070-8 (online)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТОМ II

МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, ПЛАНИРАНЕ, МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА, БИЗНЕС ИНФОРМАТИКА

МЕЖДУНАРОДНАТА ПРОИЗВОДСТВЕНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ
В СЪВРЕМЕННИЯ ТЕХНОЛОГИЧЕН БИЗНЕС
Проф. д.ик.н. Таня Горчева 7

INTEGRATION PROCESSES IN INTERNATIONAL BUSINESS: DIAGNOSIS
OF PREREQUISITES, PARAMETRIZATION AND SIMULATION
D. Sc. Econ., Professor, Illya Khadzhynov, D. Sc. Econ., Professor, Maryna Savchenko
Docent, PhD in Economics, Mariia Shkurat 16

ТЕРИТОРИАЛНИ ПРОПОРЦИИ, ДИСПРОПОРЦИИ… КОХЕЗИЯ?
(ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ)
Проф. д-р Веселин Бояджиев 25

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ В КОНТЕКСТА НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19
Гл. ас. д-р Весела Петрова, Доц. д-р Боряна Трифонова,
Гл. ас. д-р Бориславa Гълъбова, **Проф. д-р Емил Димов** 34

ГРАДЪТ - ИКОНОМИЧЕСКИ КАТАЛИЗАТОР
ЗА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНА
Проф. д-р Константин Калинков 43

ПОЛИТИКИ (НЕ)ОСНОВАНИ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА
Проф. д-р Маргарита Богданова 51

КОНЦЕПТУАЛИЗИРАНЕ НА СИСТЕМНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ОБРАТИ
Проф. д-р Никола Янков 59

INSTITUTIONAL CHANGES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION
OF AGRICULTURE TO INFLUENCE UKRAINIAN AGRO – EXPORTS
Assoc. Prof. Oksana Kiforenko, PhD 66

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ
КОМПЕТЕНЦИЙ БЕЛОРУССКИХ МЕНЕДЖЕРОВ
Доктор экономических наук, профессор Наталья Маковская 74

ПРОБЛЕМЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ
ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ
Профессор, доктор экономических наук Вардан Бостанджян,
Кандидат экономических наук, д-р Армине Захарян, **Юлиана Акобян** 80

СЪВРЕМЕННИ МАРКЕТИНГОВИ АСПЕКТИ НА ПАЗАРА
НА ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Ваня Григорова ……..…….. 91

РОЛЯТА НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА КУЛТУРА
ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА
Доц. д-р Корнелия Тодорова ……..……..…….…….. 100

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА
КАТО ФАКТОР НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФЕКТИВНОСТТА
НА НОВА ПАРАДИГМА НА ИНДУСТРИАЛНОТО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Александър Александрович Сергеев …..……...…….……. 108

ОРГАНИЗАЦИОННИ ПРОЦЕСИ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Анатолий Асенов …...…….…..……. 116

ПРОФЕСИОНАЛНО ПРЕГРЯВАНЕ И МОБИНГ
В ДИГИТАЛНА РАБОТНА СРЕДА
Доц. д-р Венета Христова …….……..……. 124

БИЗНЕС МОДЕЛИ И ТЕНДЕНЦИИ НА ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ
Доц. д-р Веселин Попов, Доц. д-р Петя Емилова ……..……. 132

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНФЛУЕНСЪР МАРКЕТИНАГА В БИЗНЕСА
Доц. д-р Виржиния Иванова …….……. 139

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19 ВЪРХУ
ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ НА БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Галина Захариева …….……. 147

ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ – КЛЮЧОВ ФАКТОР
ЗА ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОМЯНАТА
Доц. д-р Георги Кондев ……..…….……. 155

ВЛИЯНИЕ НА TQM И ВЪНШНИТЕ РИСКОВЕ
ВЪРХУ ПРОЦЕСИТЕ СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕ
НА ПРОМЯНАТА В ОРГАНИЗАЦИЯТА
Доц. д-р Георги Кондев, Докторант Ирена Михайлова …….……..……. 164

ЕКОИНОВАЦИИ И РЕСУРСНА ЕФЕКТИВНОСТ
Доц. д-р Дафина Донева …..……. 172

ЕТИКА И ЕТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА –
МОДЕЛИ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР
Доц. д-р Евелина Парашкевова, Докторант Изабела Йонкова …….……. 179

МОДЕЛИРАНЕ НА ЕКСПОРТНАТА ПАЗАРНА ОРИЕНТАЦИЯ
Доц. д-р Здравко Любенов ……..……. 187

ВЛИЯНИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19
ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ НАГЛАСИ И НАВИЦИТЕ
ПРИ ПОТРЕБЯВАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ
Доц. д-р Иван Марчевски, Ас. д-р Криста Нейкова ……..……. 191

РЕЦЕСИЯТА ПОРОДЕНА ОТ COVID-19 И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ
ЗА ПРОМЕНИ В БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА
Доц. д-р Людмил Несторов ……..……. 199

РЕКЛАМНИТЕ АГЕНЦИИ В КОМУНИКАЦИОННИЯ ПРОЦЕС
Доц. д-р Пенка Горанова ……...…….……. 210

ЕФЕКТЪТ НА РОЗЕНТАЛ – КОНТРОЛНИ И УПРАВЛЕНСКИ АСПЕКТИ
Доц. д-р Пепа Стойкова, Доц. д-р Ирена Емилова ……...…….……. 218

ДИГИТАЛНАТА ЕКОСИСТЕМА – ТЕХНОЛОГИИ И БИЗНЕС МОДЕЛИ
Доц. д-р Петя Емилова, Доц. д-р Веселин Попов ……...……...……. 227

РАЗБИРАНЕ ЗА РОЛЯТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО
В ПОСТИГАНЕТО НА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Румяна Златева ……..……. 234

НАМАЛЯВАНЕ НА РАСТЕЖА И ДЕСТАБИЛИЗИРАЩИ
ЕФЕКТИ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19 ВЪРХУ
ГЛОБАЛНАТА ИКОНОМИКА
Доц. д-р Румяна Златева, Доц. д-р Али Балканли ……..……. 241

ТЕОРЕТИЧНИ И ЕМПИРИЧНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА КОМУНИКАЦИОННАТА
ПОЛИТИКА НА ТЪРГОВСКАТА СТРУКТУРА
Доц. д-р Христина Михалева, Х. ас. д-р Светла Атанасова ……..……. 250

МЯСТО И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОЦЕСА ЗА УПРАВЛЕНИЕ
НА ПРОЕКТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОСТАНАЛИТЕ ПРОЦЕСИ
Доц. д-р Христо Сирашки ……..…… 259

УПРАВЛЕНИЕ НА ИНОВАЦИИТЕ В ИНДУСТРИАЛНОТО
ПРЕДПРИЯТИЕ В УСЛОВИЯТА НА КРИЗА
Гл. ас. д-р Бориславa Гълъбова ……..……..…… 266

ДИФУЗИЯТА НА ИНОВАЦИИ В БЪЛГАРИЯ
Гл. ас. д-р Даниела Илиева ……..……...…. 276

АЛГОРИТЪМ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ
В ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНСТИТУЦИЯ
Гл. ас. д-р Деница Загорчева ……....…. 284

УПРАВЛЕНИЕ НА КАРИЕРАТА –
ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ
Гл. ас. д-р Десислава Алексиева ……....…. 292

УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО В ОРГАНИЗАЦИЯТА
Гл. ас. д-р Елена Йорданова ……..…..… 298

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПЛАНИРАНЕТО
НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕСА
Гл. ас. д-р Елица Лазарова …….……..... 303

ГЛОБАЛНАТА ТЪРГОВИЯ С ВИСОКОТЕХНОЛОГИЧНИ
ПРОДУКТИ КАТО ДВИГАТЕЛ НА РАСТЕЖА
Гл. ас. д-р Ивайло Петров …….…..…. 312

ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО
ВЪРХУ ЦИФРОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ
Гл. ас. д-р Кремена Маринова-Костова …….……..… 320

СТРАТЕГИЧЕСКА КОРПОРАТИВНА ОТГОВОРНОСТ –
ОСОБЕНОСТИ И ЗНАЧЕНИЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА
Гл. ас. д-р Милен Динков …… 328

МЕДИКО-ГЕОГРАФСКАТА КОХЕЗИЯ В БЪЛГАРИЯ
Гл. ас. д-р Нели Веселинова …… 335

СЪСТОЯНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ИЗНОС В КОНТЕКСТА
НА ПАНДЕМИЯТА ОТ КОВИД-19
Гл. ас. д-р Недялко Несторов ……..…..…… 343

КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ
КАТО КОМПОНЕНТ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ –
ВЗАИМОВРЪЗКИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
Гл. ас. д-р Станислава Стоянова …….……. 349

ИНТЕГРИРАНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ КАТО ИНСТРУМЕНТ
ЗА ПОСТИГАНЕ НА КОНВЕРГЕНЦИЯ МЕЖДУ РЕГИОНИТЕ
Ас. д-р Мариела Стоянова …….……. 357

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ ПРИ КРИЗА - СЪВРЕМЕННИ
ИЗМЕРЕНИЯ И ВЪЗМОЖНИ БИЗНЕС РЕШЕНИЯ
Ас. д-р Надежда Стефанова ……..…. 363

РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА РЕКЛАМНИЯ ПРОЦЕС В АГРОБИЗНЕСА
Ас. д-р Пламен Петров ……..……. 371

INTERNATIONAL ENTREPRENEURSHIP IN THE NEXT NORMAL:
CHALLENGES AND OPPORTUNITIES
Sen. lect. Margarita Mihaylova, PhD …….…….. 378

СИСТЕМИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ НА МАРКЕТИНГОВАТА
ДЕЙНОСТ В ДИГИТАЛНА СРЕДА
Д-р Ралица Янева …….…. 385

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА МЪРЧАНДАЙЗИНГОВОТО ПРОДУКТОВО НИВО ПОСРЕДСТВОМ МАТРИЦАТА ARTHUR D. LITTLE – A. D. L.
Х. ас. д-р Светла Атанасова ……..... 393

THE IMPACT OF ELECTRONIC HUMAN RESOURCES MANAGEMENT PRACTICES ON ACHIEVING COMPETITIVE ENTREPRENEURSHIP FOR BUSINESS ORGANIZATIONS
Mohamed Mostafa Ali AlBaz, PhD, Lecturer,
Adham Said Ali Ibrahim, MSC, PhD Student ……..……..… 401

УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТНИ ЕКИПИ В МУЛТИПРОЕКТНА СРЕДА
Докторант Боян Врančев ……..…….. 409

ИНОВАЦИИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА „ЗЕЛЕНИ“ ПОЛИТИКИ В ХОТЕЛИЕРСТВОТО
Докторант Владо Божилов ……...……..……. 416

КОНФЛИКТИТЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА И УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
Докторант Мария Велкова ……..… 425

ОТРАСЛИ НА ИКОНОМИКАТА

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИЯТ ТУРИЗЪМ И БЪЛГАРСКАТА ПРОЕКЦИЯ
Проф. д-р Марияна Божинова ……..… 435

ИНДУСТРИАЛНА ПОЛИТИКА В ДЪРЖАВИ С РАЗВИВАЩИ СЕ ПАЗАРИ В КОНТЕКСТА НА ИНДУСТРИЯ 4.0
Проф. д.ик.н. Евгений Савелев, Проф. д.ик.н. Виталина Куриляк …….…….. 443

ОСОБЕНОСТИ НА ФОРМИРАНЕ НА МЕХАНИЗМА НА УПРАВЛЕНИЕ НА СОЦИАЛНО ОТГОВОРНИТЕ КОМПАНИИ ВЪВ ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКИТЕ
Проф. д-р Анета Денева, Докторант Рустам Асланзаде ……..... 451

БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ КАТО АТРАКТИВНИ НИЪРШОРИНГ ДЕСТИНАЦИИ
Проф. д-р Любчо Варамезов, Кармен Врančев ……... 457

ДИГИТАЛНАТА ИНФРАСТРУКТУРА – ИНСТРУМЕНТ НА УПРАВЛЕНСКОТО КОНСУЛТИРАНЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СМАРТ ТУРИЗМА
Доц. д-р Николай Цонев, Докторант Данаил Алеков ……..…….. 464

ВЛИЯНИЕ НА КРИЗИСНИТЕ СЪБИТИЯ ВЪРХУ ТЪРГОВИЯТА НА ДРЕБНО
Доц. д-р Венцислав Перков ……. 472

ЗНАЧИМОСТ НА АГРАРНИЯ СЕКТОР ЗА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА
Доц. д-р Виолета Блажева …….…….. 480

НОВИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИЯ БИЗНЕС
В ДИГИТАЛНА СРЕДА
Доц. д-р Искра Пантелеева ……..….. 488

ТУРИЗЪМ В УСЛОВИЯТА НА COVID-19
Доц. д-р Любка Илиева ……..….. 497

ФОРМИРАНЕ НА СЕНЗОРНИ ИЗЖИВЯВАНИЯ В ТУРИСТИЧЕСКИТЕ
ПАКЕТИ КАТО ФАКТОР ЗА ЗАВРЪЩАНЕ НА ТУРИСТИТЕ
В ДЕСТИНАЦИЯТА
Доц. д-р Мариана Янева, Д-р Ралица Георгиева ……..… 505

БИЗНЕС ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОДУКТИТЕ ПО ЗДРАВЕН ТУРИЗЪМ
И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РАЗВИТИЕТО ИМ В ТУРИСТИЧЕСКИТЕ
РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Мариана Янева, Д-р Стилияна Басмаджиева ……. 513

СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ АГРАРЕН СЕКТОР
В УСЛОВИЯ НА ТРАНСФОРМИРАЩА СЕ
КЪМ УСТОЙЧИВОСТ ИКОНОМИКА
Доц. д-р Марина Николова ……..…… 523

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВ КООПЕРАТИВЕН
МОДЕЛ В БЪЛГАРСКОТО СЕЛСКО СТОПАНСТВО
Доц. д-р Маруся Линкова ……..….. 532

ИЗИСКВАНИЯ ОСИГУРЯВАЩИ ЗДРАВОСЛОВНИ
И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД В ЦЕХОВЕТЕ
ЗА КОНФЕКЦИОНИРАНЕ НА ОБУВНИ ИЗДЕЛИЯ
Доц. д-р Николай Карев ……..……. 539

ТЪРГОВИЯТА НА БЪЛГАРИЯ С ТРЕТИ СТРАНИ –
АНАЛИЗИ И ТЕНДЕНЦИИ
Доц. д-р Петранка Мидова ……..…… 547

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ОЦЕНКА НА ПАКЕТИ ОТ АКЦИИ
Доц. д-р Светослав Илийчовски ……..... 555

ВЪЗНИКВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ТЕКСТИЛНАТА ИНДУСТРИЯ
В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Сергей Найденов, Докторант Калин Петров Киряков …….. 564

ОМНИКАНАЛНАТА ИНТЕНЗИВНОСТ НА АСОРТИМЕНТНО ПРЕДЛАГАНЕ
КАТО ДЕТЕРМИНАНТА НА ПОТРЕБИТЕЛСКАТА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ
Доц. д-р Симеонка Петрова …. ……...571

КООПЕРИРАНЕ И СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВ
РАСТЕЖ И ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Славена Стоянова ……..…… 579

РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА И ПРОГРАМИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ
ТЕРИТОРИЯТА И ТУРИЗМА В СЪВРЕМЕННИТЕ УСЛОВИЯ
Доц. д-р Тихомир Личев ……. 587

СОЦИАЛНАТА КОХЕЗИЯ – ХАРАКТЕРИСТИКИ
И ТЕОРЕТИЧНА РАМКА
Гл. ас. д-р Ваня Ганева ……..….. 595

КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА БЕЗОТГОВОРНОСТ
Гл. ас. д-р Емил Николов …… 603

ЗАЕТИТЕ ЛИЦА В ТЪРГОВСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ –
СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова …… 611

ИНТЕЛИГЕНТНИ РЕШЕНИЯ ЗА ТЪРГОВИЯ НА ДРЕБНО –
ОБЛАЧНА БАЗИРАНА ТОЧКА НА ПРОДАЖБА
Гл. ас. д-р Иван Маринов …… 619

КРЪГОВАТА ИКОНОМИКА - МОДЕЛ ЗА ПОВИШАВАНЕ
УСТОЙЧИВОСТТА НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева ……... 625

ДИНАМИКА В ЗАЕТОСТТА НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА ПО БЪЛГАРСКОТО
ЧЕРНОМОРИЕ ЗА ПЕРИОДА 2019-2021г.
Гл. ас. д-р Любомира Тодорова……632

ПРИЛОЖЕНИЕ НА СКЛАДОВИТЕ СИСТЕМИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА
ТЪРГОВСКИТЕ ПРОЦЕСИ ПРИ ОМНИКАНАЛНИ ТЪРГОВЦИ
Гл. ас. д-р Марияна Кътева…….. 638

ХОТЕЛИЕРСТВОТО В БЪЛГАРИЯ В УСЛОВИЯТА НА COVID-19
Гл. ас. д-р Павлин Павлов ……..……645

ПЛАНЪТ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ – СМЯНА НА ПРИОРИТЕТИТЕ
В ТРАНСПОРТНИЯ СЕКТОР
Гл. ас. д-р Петя Коралова-Ножарова, Гл. ас. д-р Щерьо Ножаров…….……651

МРЕЖОВИ ВЕРИГИ НА ДОСТАВКА В АГРОБИЗНЕСА
Гл. ас. д-р Радка Ненова ……..…….…….659

ДИНАМИКА И РАЗВИТИЕ НА ПРОИЗВОДИТЕНОСТТА
НА ТРУДА В СЕКТОР УСЛУГИ
Гл. ас. д-р Силвия Господинова …….……...667

СЪЩНОСТНИ АСПЕКТИ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева ……..……675

ФОТОВОЛТАИЧНИТЕ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТА
НА ЗЕЛЕНАТА СДЕЛКА
Гл. ас. д-р Явор Станев ……681

ТЕРИТОРИАЛНА КОНЦЕНТРАЦИЯ НА СЕКТОР НЕДВИЖИМА
СОБСТВЕНОСТ И ФАКТОРИТЕ, КОИТО МУ ВЛИЯЯТ
Гл. ас. д-р Яна Стоенчева ……..….. 686

ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ ВЪРХУ ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИТЕ
НАМЕРЕНИЯ НА МЛАДИТЕ
Ас. д-р Ивайло Костов ……..695

НАЧИНИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДРЕБНИЯ ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ
БИЗНЕС В СФЕРАТА НА ТУРИЗМА СЛЕД COVID-19
Ст. преп. Елка Узунова ……702

ПРОИЗВОДСТВО НА ВОДОРОД ЧРЕЗ ЯДРЕНИ ЦЕНТРАЛИ –
ПЕРСПЕКТИВИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
Д-р Борислав Боев ……...……..708

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ТРЪЖНИТЕ ПРОЦЕДУРИ В УПРАВЛЕНИЕТО
НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ – АКЦЕНТИ И ПРОБЛЕМИ
Доктор Валери Велковски ……..…….716

ПРОГРАМАТА ЗА ПРОФИЛАКТИКАИ РЕХАБИЛИТАЦИЯ
НА НОИ КАТО ЧАСТ ОТ ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА
ЗА ЗДРАВЕН ТУРИЗЪМ
Доктор Кристина Георгиева ……..725

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
НА ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПО КОХЕЗИОННАТА
ПОЛИТИКА ПРЕЗ XXI-ВЕК
Докторант Айтен Сабри …….. 733

ЗЕЛЕНАТА ИКОНОМИКА И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО
Докторант Александър Личев ……740

ПРИКЛЮЧЕНСКИЯТ ТУРИЗЪМ КАТО НЕРАЗДЕЛНА
ЧАСТ ОТ СВЕТОВНИЯ ТУРИЗЪМ
Докторант Виктория Янакиева ……..748

НЕГАТИВНИ ПРОЯВЛЕНИЯ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО
НА МЕДИЦИНСКИЯ ТУРИЗЪМ
Докторант Десислава Александрова ……..754

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПОДХОД ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА
ЗА СЕРИАЛИЗАЦИЯ НА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ ОТ СТРАНА НА ООП
Докторант Димитър Райчев ……761

РОЛЯТА НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА КУЛТУРА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

Доц. д-р Корнелия Тодорова[1]

Резюме: *изследването разглежда организационната култура като проводник на устойчиво организационно развитие. Прилагането на принципи за екологично, социално и икономическо развитие, оказва стратегическо въздействие върху бизнес развитието в рела;ия с корпоративната социална отговорност. Адаптивната организационна култура е един от важните фактори за устойчивото развитие на организацията, тъй като тя оказва определящо влияниевърху всички останали фактори за устойчиво развитие, зависещи от организацията.*

Ключови думи: *организация, организационна култура, устойчиво развитие*
JEL: JEL M 14

THE ROLE OF ORGANIZATIONAL CULTURE FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATION

Assoc. Prof. Kornelia Todorova, PhD

Abstract: *the paper discusses organizational culture as a vehicle for sustainable organization development. The application of principles for ecological, social and economic development has strategic influence on business development in relation to corporate social responsibility. Adaptive organizational culture is one of the important factors for the sustainable development of the organization as it has crucial influence on all other factors for sustainable development which are dependent on the organization.*

Key words: *organization, organizational culture, sustainable development*
JEL: JEL M 14

1. Въведение

Човешкият фактор в днешно време определя както конкурентоспособността, така и устойчивостта на една компания. Той включва в себе си не само висока професионална компетентност, изява и постижения; но и отношения, нагласи, ценности, етично поведение, идентифициране с мисията на организацията; разбиране, приемане и пълноценно взаимодействие на членовете на тази организация. Повечето от тези качества се възпитават с подходяща организационна култура. Това е причината в настоящия доклад да се търси релация между двата феномена.

[1] к.todorova@shu.bg , Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Във всички отрасли на икономиката на лидерски позиции излизат компании с ефективен мениджмънт и висока организационна култура. Особеностите на тази култура позволява на компанията да придобие необходимата гъвкавост, която я прави устойчива на неуспехите със сериозни последствия. Корпоративната култура на компанията трябва бързо и ефективно да реагира на потребителското търсене, колебанията в режима на доставки, производствените проблеми. Елементите на организационната култура допълвайки се един друг, формират устойчива към външните въздействия и вътрешните неуспехи система (Корчагина, 2009).

2. Същност и особености на устойчивото развитие на организацията

Програмата на ООН до 2030 г., приета от световните лидери през 2015 г., представлява новата глобална рамка за устойчиво развитие и определя 17 цели за устойчиво развитие (ЦУР). Тя съставлява ангажимент за премахване на бедността и за постигане на устойчиво развитие до 2030 г. в световен мащаб, като се гарантира, че никой не е пренебрегнат.

Концепцията за устойчиво развитие получава все по-нарастващо признание, но остава нова идея за много бизнес ръководители. За доста от тях, тя е абстрактна и теоретична. За тяхно улеснение и по-добро разбиране трябва да изведем и едно представително определение на концепцията за устойчиво развитие, което се въвежда от Международния институт за устойчиво развитие: (International Institute for Sustainable Development (IISD), 1992)

„За бизнес предприятието, устойчиво развитие означава, приемане на бизнес стратегии и дейности, които отговарят на нуждите на предприятието и неговите заинтересовани страни днес, като същевременно се защитават, поддържат и подобряват човешките и природни ресурси, които ще му бъдат необходими в бъдеще.“

Устойчивото развитие е добро за бизнеса само по себе си. То създава възможности на доставчиците на „зелените потребители“, на разработчиците на екологично по-безопасни материали и процеси, на компаниите, които инвестират в еко-ефективност, както и на тези, които се ангажират със социалното благополучие на обществото. Тези организации като цяло имат конкурентно предимство, постигат положителна репутация и престиж сред местната общност и отразяват техните усилия в стълбовете, от които е изградена концепцията.

Устойчивото развитие има за цел да отговори на потребностите на настоящото поколение, без да излага на риск способността на бъдещите поколения да посрещат собствените си нужди. То се базира на цялостен подход, обединяващ икономически, социални и екологични съображения, които се подсилват взаимно.

Живеем във време на огромни провокации пред устойчивото развитие. Поради това, Европейската комисия извежда и предизвикателствата, пред които са изправени бизнес организациите. Тя ги отбелязва по следния начин: (European Commission,1999)

- Предизвикателство свързано с околната среда – според Европейската комисия това е едно от най-големите предизвикателства пред индустрията и необходимостта от непрекъснато подобряване на екологичното й представяне, за да се получи съвместимост с устойчивото развитие.
- Отговорно предприемачество – концепцията за отговорно предприемачество, представена от ООН като признаване на бизнес ролята за постигане на устойчиво развитие, означава че компаниите могат да управляват своите операции по такъв начин, че да увеличат икономическия си растеж и да повишат конкурентоспособността си, като същевременно се гарантира опазване на околната среда и се насърчава социалната отговорност.
- Концепцията за еко-ефективност – очертава се като иновативна бизнес стратегия, комбинираща опазване на околната среда и икономическата ефективност, за да създаде повече стойност с по-малко въздействие върху околната среда.
- Нови предизвикателства - глобализация, информационно общество и промени в моделите за производство и потребление - Индустриалната трансформация се ускорява от глобализацията, която провокира важни структурни промени в промишлеността и в структурата и организацията на фирми и пазари. Развитието на информационното общество играе водеща роля в този процес с възникването на нова световна икономика, основаваща се на мрежи и нематериални активи.

Устойчивото развитие разпознава взаимната зависимост между средата, социалната и икономическата сфера и утвърждава чувството за равенството и справедливост чрез повишаване на човешките възможности и гражданско съзнание. Докато не можем да предвидим предстоящите събития, за предпочитане е да изберем устойчивото бъдеще. Основните измерения на устойчивото развитие са три взаимосвързани елемента: икономически, социален, екологически; а процесът на взаимодействие между тези субсистеми е динамичен. Тези три главни фокуса са равнопоставени и взаимно зависими. В случай, че качеството на околната среда се влоши, се предполага, че това ще се отрази негативно и на икономическата и социалната ситуация. Като цяло проектите, насочени към устойчиво развитие, трябва да допринасят за икономическата продуктивност, да бъдат социално приложими и да развиват екологически устойчива перспектива.

Прилагането на концепцията за устойчиво развитие променя съществено основните характеристики на съвременните организации: (Мильнер, 2005)

- За тях е типична *гъвкавост и адаптивност* като елемент на организационната култура.

- *Вътрешна конкурентоспособност* (пълно използване на потенциала на организацията, ориентация към изискванията на основните групи на влияние върху нея).
- Стремеж към *диверсификация* на дейността, потребителите и доставчиците.
- *Нова роля на човешките ресурси* (професионално израстване, непрекъснато обучение, висока квалификация и знания, участие в процеса на вземане на решения, култура, която е ориентирана към потребителите).
- Стимулиране на *работата в екипи* (активни връзки с доставчиците и потребителите на организацията, създаване на атмосфера на взаимно доверие и отговорност за постигнатите резултати).

3. Организационната култура като фактор за устойчиво развитие

Организационната култура повишава устойчивостта на компанията, като ѝ придава по-голяма гъвкавост. Тя предопределя действия, позволяващи на сътрудниците бързо и адекватно да реагират на неочаквани произшествия. В научната литература някои автори представят влиянието ѝ върху устойчивото развитие на компанията схематично на Фиг. 1 (Корчагина, 2009)

Ние се присъединяваме към становището на същия автор, че елементи на културата, способстващи за адаптивност и устойчиво развитие, могат да се открият в най-различни организации. Сред структурните елементи на адаптивната култура могат да се посочат стремеж за постигане на резултат, екипна работа, ефективно организирани комуникации, система от неформални връзки на основата на лични контакти, делегирани пълномощия. (Корчагина, 2009)

Проявата на редица вътрешни и външни въздействия върху дейността на организацията и необходимостта от непрекъснато решаване на проблеми, принуждават компаниите да търсят възможности за да отговорят на предизвикателствата. Някои автори посочват, че ползотворно могат да се използват преимуществата на проектите, когато във фазата на планиране се залагат дейности, оползотворяващи всички стратегически възможности за постигане на устойчиво конкурентно предимство и увеличаване на стойността за организацията (Златева, 2015).

И теоретици, и практици все по-малко разчитат на администрирането в управлението. Те се стремят към използването на модел, свързан с човешкото поведение и осигуряващ духовното обединение на сътрудниците.

Организационната културата се възприема като обединяващо начало, което интегрира интересите на сътрудниците, сплотява ръководството и подчинените и в крайна сметка води до ръст на производителността и икономическата ефективност на организацията. Културата е мълчаливо приетият социален ред на организацията – тя трайно формира нагласите и поведението на работното място.

Фигура. 1. Корпоративната култура като фактор за устойчиво развитие
Източник: Корчагина, Е. В. (2009)

Според нас, културата на организацията е система от възгледи и ценности, символи и ритуали, норми на отношение и правила на поведение, имаща специфична структура и механизъм, целящи изграждане и поддържане на стереотип на поведение, приемлив за организацията. Тя е средство за вътрешна регулация и програмиране организационното поведение на индивиди и групи (Тодорова, 2013).

Главната ѝ цел е осигуряване на външната адаптация и вътрешната интеграция на организацията за сметка на усъвършенстване управлението на персонала.

Разглеждането на организацията като система е свързано с нейното развитие, усъвършенстване и обвързано с нейното равновесие. Приспособяването следва да е насочено в две посоки: към поведението на външната среда и към състоянието на вътрешната среда.

На практика приспособяването се осъществява чрез промяна в поведението, което засяга връзките, зависимостите и отношенията между организацията и външната среда, а така също и между елементите, които я изграждат, в това число и организационната култура.

Множество изследвания показват, че културата оказва важно влияние върху много аспекти от дейността на една организация и следва да се превърне в елемент на нейната поведенческа политика.

Илюстрация за влиянието на организационната култура върху устойчивото развитие на организацията е изясняване на нейните функции.

Според нас, по-важните функции на организационната култура са: (Тодорова, 2013)

• Социализираща – тя създава духовен климат и обединява работещите в едно цяло върху основата на стабилността на възгледите и ценностните критерии около реализацията на мисията на организацията. Висшите потребности на сътрудниците от реализация и от принадлежност към дадена организация могат да се задоволят чрез вписването в нейната култура. Всяка организационна култура влияе върху вярванията, нагласите, дори върху самопредставата на индивида. В процеса на непрекъсната подмяна на персонала, каквато съпътства живота на всяка организация, тя осигурява приемственост в мисленето на различните генерации служители, което е предпоставка за устойчивост на организацията.

• Комуникативна – на базата на феномена споделеност на подразбиранията, осигурява възможност за общуване и разбиране на членовете на организацията, подпомага координирането на техните съвместни действия; също така води до формиране на обществено мислене и нагласа към дадената организация. Тя съобщава не само вътре в организацията, но и навън от нея, на обществото като цяло, нейните ориентации, мисия, ценности, цели, стратегии, средства и т.н. и с това предразполага към съответния отговор, изгражда нейния имидж.

• Регулативна – свежда се до снабдяване на общността на организацията с необходимите ѝ норми за регулиране поведението на сътрудниците. Организационната култура е и средство, с помощта на което прекалено силните емоции и опасни поведения (страх, фрустрация, агресивност, ярост или прекален ентусиазъм) се тушират и модифицират в по-приемливи и помалко рискови в нейната цялост.

• Идентификационна – илюстрира ролята на организационната култура като обособител на организацията, като олицетворение на нейния характер и неповторимост; чрез тази култура личността се идентифицира с организационните цели и ценности и се привързва към организацията.

• Интегративна – чрез нея организационната култура прави от съвкупността хора екип, т.е. осигурява необходимото единство и споеност за постигане на организационните цели; културата поддържа социалната стабилност в организацията.

• Мотивираща – формирайки система от очаквания спрямо индивиди, организационната култура има мотивиращ ефект върху изпълнението. Едно от основните ѝ предназначения е да поддържа процеса на мотивация и по този начин да осигурява индивидуалното и организационно изпълнение.

• Адаптационна – насочена към това, да се постигне необходимата еднопосочност, синхрон и логическа последователност в действията на сътрудниците при възприемане на всичко, което се случва вън от нея.

• Генетична – осигурява непрекъснато възпроизвеждане във времето на ценности, норми, традиции и тяхното предаване на следващите поколения.

Всички разгледани функции (и поне още толкова неизбраени) са взаимосвързани помежду си и тяхното диференциране има по-скоро условен характер (Тодорова, 2013).

4. Заключение

Обобщавайки, може да се твърди, че необходимостта от устойчивото развитие се разбира и приема от все повече организации по света. В същото време съществуват и редица фирми, нямащи желание да инвестират средства, усилия и време за неговото практическо реализиране. За да се реализира тази концепция, е необходимо да се извършат съществени промени в различните системи – икономическа, екологическа, социална и във формулировката на целите на организационната култура, създаваща рационален начин на живот, в който да намира отражение мисълта не само за настоящото, но и за бъдещото развитие. Водещо място при осъществяването на тези промени трябва да имат научните изследвания и иновациите.

Моделът на организационната култура задава най-общите, принципни параметри на стратегията за постигане на приоритетните цели на организацията, които придават смисъл на съществуването й пред сътрудниците и пред обществото (Кузманова и др., 2012).

Влиянието на организационната култура е огромно, както на организационно, така и на индивидуално равнище. На ниво организация тя е свързана и повлиява организационната социализация, очакванията за промяна, стил лидерство и лидерско поведение, групова ефективност, а на нивото на индивида тя влияе върху мотивационната насоченост на служителите, върху нагласите за труд и постижения, върху просоциалното и гражданско поведение в организацията, върху стратегиите за справяне със стреса, върху бърнаута на работното място.

Същността на този преход към адаптивна фирмена култура се състои в разширяване на спектъра на информацията, включена в отчитането. Тя следва да съдържа не само показатели, характеризиращи финансовото състояние и финансовите резултати на дейностите на организацията, но и да са насочени към анализиране и оценка на естествените показатели за ефективността на материалните и трудовите ресурси, информиране на потребителите за докладване на нивото на социална отговорност собственици и мениджъри.

Такава информация е предназначена, от една страна, да определя степента на комфорт на условията на дейност на работния колектив, а от друга страна, тя е да се гарантира обществото за данните за ролята и приноса към

решаване на социални проблеми като на нейната територия, така и на държавата като цяло. Освен социалната информация, трябва да бъде изразена и екологичната ориентация.

Настоящият доклад е частично финансиран по проект №РД-08-108/02.02.2021 „Интелигентно управление: устойчиво социално-икономическо развитие“ от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

Използвани източници

Златева, Р. Ст. (2015) Проектът – стратегически и етични ракурси. Ш., 2015, с.70

Корчагина, Е. В. (2009). Роль корпоративной культуры в обеспечении эффективного управления и переход к устойчивому развитию компании // Проблемы современной экономики, № 1 (29), С.П. http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2439

Кузманова, М., Александрова, М. (2012). Мениджмънт –теория и практика. С., с. 283.

Мильнер, Б. З.(2005) Теория организации. М., с. 617 – 621.

Тодорова, К. Организационно поведение. Ш. 2013 http://www.shu-lib.shu-bg.net/abeo/abs.htm?%u0421%u043D%u0435%u0436%u0430%u043D%u0430&633

European Commission (1999). COMMISSION STAFF WORKING PAPER on SUSTAINABLE INDUSTRIAL DEVELOPMENT, SEC(1999) 1729, Brussels, pp. 5-15

International Institute for Sustainable Development (IISD) (1992). Business Strategy for Sustainable Development: Leadership and Accountability for the 90s, published by the International Institute for Sustainable Development in conjunction with Deloitte & Touche and the World Business Council for Sustainable Development, p. 11